

sufletești. „Unitatea psihică — scrie d-sa — ne apare de asemenea ca un efect al dinamicii afective.

Dinamogenia și anticiparea sînt ultimile două aspecte ale funcției afective“ (p. 37).

Emoția — care este deosebită de sentiment — are o funcție profilactică. Ea previne tensiunile psihice prea mari care ar putea fi periculoase pentru unitatea psihică.

În a doua lucrare, d. Pavelco se întreabă: avem conștiința afectelor? Unii au socotit că este absurd să ne punem această întrebare, deoarece, orice sentiment trebuie să fie conștient.

D. Pavelco face deosebire între sentiment și interpretarea lui. D-sa ajunge astfel la următoarea concluzie: „Un sentiment numai trăit — și faptul că este trăit se deduce din întreaga comportare obiectivă a persoanei — este și rămîne *subconștient*, fie că se completează sau nu cu un conținut intelectual, fie că acesta este sau nu adecvat sentimentului. El rămîne în stare de subconștiință, de neclaritate și confuzie atît timp cît nu-și capătă o etichetă verbală, nu devine termen al unei judecăți prin care să i se recunoască un nume și un stăpîn; dar atunci el încetează de a mai fi singur, are un tovarăș, de care în mod obișnuit este echipat“ (p. 10).

D-sa mai face deosebire între conștiința sentimentelor și cea a emoțiilor. „Dacă sentimentele se prezintă ca stări de echilibru sau ca tendințe spre echilibrare, spre adaptare conștientă, emoțiile reprezintă conștiința falimentară, conștiința imposibilității unei reacții adaptate, renunțarea la o adaptare sau la un echilibru“ (p. 12).

Afectivitatea este partea cea mai dificilă a psihologiei, cerînd pe lîngă cunoștințe și o instrucție specială de care d. Pavelco a dat dovadă. De aceasta, sîntem îndreptățîți să sperăm că acestor valoroase începuturi le vor urma alte studii, ce-l vor consacra pe d. Pavelco printre fruntașii psihologiei romînești.

Traian Gheorghiu.

D. Badareu, *L'individuel chez Aristote.* (Boivin et Cie Paris 1936).

În țara noastră, astăzi, puțini sînt oamenii cari se preocupă de probleme de filosofie pură. Atmosfera timpului îndeamnă pe gînditori mai mult spre cercetări social-politice. Se mai adaogă și faptul că publicul romînesc, înclinat să citească lucrări de speculație filosofică este extrem de restrîns. D. Dan Badareu s'a smuls realității înconjurătoare, ridicîndu-se în lumea subtilelor abstracțiuni filosofice. D-sa se preocupă în această carte de problema *individualului* la Aristotel.

Despre Aristotel s'au scris biblioteci întregi. Multe veacuri filosofii — și mai ales filosofii creștini ai Evului-Mediu — n'au făcut altceva decît să-l interpreteze pe Aristotel. A veni astăzi și a scrie o carte care să aducă ceva nou și interesant în legătură cu o problemă privitoare la Aristotel este desigur un lucru foarte dificil. Pe lîngă o minte special construită și antrenată în direcția speculației filosofice, se mai cer cunoștințe bogate și o îndelungată frămîntare a problemei. D. Badareu a învîns toate dificultățile.

Iată esența cărții d-sale: „Mais nous avons depuis quelque temps déjà le sentiment de nous trouver au cœur de la question qui a motivé les recherches faisant l'objet du présent livre. Aussi, nous nous proposons mainte-

nant d'en ordonner les résultats et de les réunir en un tout. Qu'est donc l'individu, selon Aristote? Au point de vue métaphisique, il est ce qui devient, ce qui constitue le point d'appui réel du devenir. Et du point de vue logique, il est encore ce qui devient, et, plus précisément, l'actualisation momentanée, dans l'ordre du singulier où du particulier, d'une forme logique déterminée, l'illustration occasionnelle d'un schème. La coordination de ces deux points de vue, métaphisique et logique, va constituer, malgré tous les écarts d'opinion et même de nombreuses contradictions dans le détail, le fil conducteur de tout le système d'Aristote; cette coordination, en effet, permettra à la réaction contre le transcendentalisme platonicien de s'affirmer en fonction d'un être cantonné dans son essence, d'un réel concret incarnant un idéal abstrait, qu'il possédait de toute éternité en puissance, et de recommander un savoir rigoureux fondé sur l'universalité des formes auxquelles est appelé à se plier tout être soumis au changement". (p. 138).

Prin această lucrare d. Dan Badareu s'a inserat între puținii noștri filosofi subtili de astăzi. **Traian Gheorghiu.**

Louis-Charles Royer, *Domnica, fille du Danube*, roman. Paris, Editions de France, 1937.

Încă un roman care se petrece în România; dar încă un roman în convenționalul decor balcanic bun pentru Occident. Răzbunări, furt de fete, și totul în proporție. Subtitlul volumului este atrăgător și sugestiv: „Roumanie, terre d'amour...” Da, dar o Romînie de operetă, în carton, asta ne oferă autorul.

Domnica este extrem de bogată și învață la Paris în pension. Sub un pretext oarecare, Dimitrie Tanaresco, propriul ei unchi, o fură spre a se răzbuna împotriva fratelui său, tatăl fetii, Nicolas Tanaresco. Domnica, fată bună, adusă în România și sechestrată, se îndrăgostește de paznicul ei brunet. Constantin, fiul lui Dimitri. Și totul se termină printr'o nuntă, cu o împăcare generală.

Culoarea locală... ceva de necrezut, o repetăm. În concordanță cu viziunea despre Dunăre pe care o poate avea un scriitor domiciliat în rue La Boétie, care-și șterge ochelarii cu batista în timp ce ochii miopi urmăresc imagini îndepărtate și voluptuoase. **B.**

Învățămîntul și directivele lui. (Referat de ansamblu).

1. **Rudolf Virchow**: *Die Freiheit der Wissenschaft im modernen Staat*. 50 Versamml. deutscher Naturforscher und Aerzte zu München. 22 Sept. 1877.

Ridică obiecții împotriva predării obligatoare în școli a darwinismului, susținînd că teoriile științifice nu trebuiesc să devie dogme.

2. **Ernst Haeckel**: *Freie Wissenschaft und freie Lehre*. Leipzig. Alfr. Kröner Verlag, 1908.

Răspuns lui R. Virchow și păreri autorizate ale unor somități științifice ale vremii (H. Schmidt și O. Schmidt). H. susține necesitatea de a se elibera învățămîntul de influențele religioase și miraculoase cari falsifică gîndirea și nu este alt mijloc mai bun pentru asta decît prezentarea legilor naturale cari guvernează atît materia brută cît și ființa vie.

3. **Report of the conference on academic freedom**. Oxford, Aug. 1935. Heffer and Sons Cambridge. L-td.